

ลักษณะเสี่ยงต่อภาวะเลือดออกในสมองในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันเฉียบพลันที่ได้รับยาละลายลิ่มเลือด (rt- PA)

โรงพยาบาลอุตรดิตถ์

FACTORS RELATED INTRACEREBRAL HEMORRHAGE AFTER INTRAVENOUS RECOMBINANT TISSUE PLASMINOGEN ACTIVATOR THERAPY FOR ACUTE ISCHEMIC STROKE IN UTTARADIT HOSPITAL

กุลจิรัตน์ ไส้สุบ พยม.(การพยาบาลผู้ใหญ่)

วารุณี ธรรมวิเศษศักดิ์ พยม.(การพยาบาลผู้ใหญ่)

ทิพวัลย์ บุญญะสานต์ พยม. (บริหารการพยาบาล)

หอผู้ป่วยหนักอายุรกรรม โรงพยาบาลอุตรดิตถ์

ความเป็นมา: ภาวะเลือดออกในหลอดเลือดสมองภายหลังได้รับยาละลายลิ่มเลือดในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันเฉียบพลัน ทำให้มีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตและมีความพิการสูง มีผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิต เป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุข

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาลักษณะเสี่ยงต่อภาวะเลือดออกในสมองในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันเฉียบพลันที่ได้รับยาละลายลิ่มเลือด (rt- PA)

รูปแบบการศึกษา: Retrospective cohort study

สถานที่ศึกษา: หอผู้ป่วยหนักอายุรกรรม โรงพยาบาลอุตรดิตถ์

วิธีการศึกษา ศึกษาผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันเฉียบพลันและได้รับยาละลายลิ่มเลือด(rt- PA)ระหว่างปี 2553 – 2556 จำนวน 123 คน รวบรวมลักษณะของผู้ป่วย เพศ อายุ โรคประจำตัว การสูบบุหรี่ ต้มสุรา ระดับความดันโลหิต คะแนน NIHSS, GCS ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และภาวะเลือดออกในสมองภายหลังได้รับยา rt-PA แจกแจงความถี่ ร้อยละและทดสอบความแตกต่างของค่าสัดส่วน ด้วยสถิติเอ็กแซ็กท์พร็อบบิリティ และหาความสัมพันธ์ด้วยสถิติ logistic regression

ผลการศึกษา : ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันเฉียบพลันที่ได้รับยาละลายลิ่มเลือดจำนวน 123 คน กลุ่มที่มีภาวะเลือดออกในสมองและกลุ่มที่ไม่มีภาวะเลือดออกในสมองภายหลังได้รับยาละลายลิ่มเลือด มีลักษณะทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา ประวัติการเป็นโรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน อัมพฤกษ์ หัวใจเต้นผิดจังหวะ (Atrial Fibrillation) ประวัติการมีระดับไขมันในเลือดสูง ประวัติการใช้ยา ระดับความดันโลหิต ลักษณะคลื่นไฟฟ้าหัวใจ ผลตรวจการแข็งตัวของเลือด เกล็ดเลือด ระดับโคเลสเตอรอล คะแนน NIHSS GCS ระยะเวลาเริ่มมีอาการจนถึงได้รับยาละลายลิ่มเลือด ไม่แตกต่างกัน แต่มีประวัติการเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจ ระดับไตรกลีเซอไรด์ และระดับน้ำตาลในเลือดแตกต่างกัน ซึ่งปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดภาวะเลือดออกในสมองภายหลังได้รับยาละลายลิ่มเลือด คือ คะแนน GCS ระดับปานกลางเกิดภาวะเลือดออกในสมองเป็น 1.54 เท่าเปรียบเทียบกับระดับต่ำ ($p=0.043$) คะแนน GCS ระดับรุนแรง เป็น 5.82 เท่าเปรียบเทียบกับระดับต่ำ ($p=0.024$) ประวัติการมีหัวใจเต้นผิดจังหวะ (Atrial Fibrillation) เป็น 2.74 เท่า ($p<0.001$) มีประวัติการเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจเป็น 3.11 เท่า ($p=0.003$) และระดับน้ำตาลในเลือดมากกว่า 180 mg/dl เป็น 4.27 เท่า ($p<0.001$)

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ: ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน ที่มีประวัติโรคหลอดเลือดหัวใจ ประวัติการมีหัวใจเต้นผิดจังหวะ (Atrial Fibrillation) ระดับน้ำตาลในเลือดสูง และระดับคะแนนความรุนแรงทางระบบประสาทต่ำ (GCS) ควรได้รับการติดตามอย่างใกล้ชิดในระหว่างและภายหลังการให้ยาละลายลิ่มเลือด

คำสำคัญ: โรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันเฉียบพลัน ยาละลายลิ่มเลือด rt-PA ภาวะเลือดออกในสมอง ลักษณะเสี่ยง